

POSTANOWIENIE
z dnia 22 maja 2013 r.
Sygn. akt U 4/11

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres – przewodniczący
Teresa Liszcz
Andrzej Wróbel – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 maja 2013 r., wniosku Prokuratora Generalnego o zbadanie zgodności:

przepisu § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni (Dz. U. Nr 225, poz. 2233), jak również strony 10 w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia – wzoru legitymacji posiadacza broni, z art. 31 ust. 1 oraz z art. 14 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525, ze zm.), a także z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654) **umorzyć postępowanie ze względu na utratę mocy obowiązującej zakwestionowanych przepisów.**

UZASADNIENIE

I

1. We wniosku z 28 października 2011 r. Prokurator Generalny wniósł o stwierdzenie, że przepis § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni (Dz. U. Nr 225, poz. 2233; dalej: rozporządzenie z 2003 r.), jak również strona 10 w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia – wzoru legitymacji posiadacza broni, są niezgodne z art. 31 ust. 1 oraz art. 14 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525, ze zm.; dalej: ustawa o broni i amunicji), a także z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

1.1. Zakwestionowany § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r. stanowi, że „Ustala się wzór legitymacji posiadacza broni, który określa załącznik nr 1 do rozporządzenia”. Z kolei strona 10 w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r. – wzoru legitymacji posiadacza broni, wymienia cele posiadania broni i inne uprawnienia. Wśród celów

posiadania broni wylicza: A – ochrona osobista, Ao – ochrona osobista z ograniczonym prawem noszenia, Az – ochrona osobista z zakazem noszenia, B – ochrona bezpieczeństwa innych osób i mienia, C – łowiecki, D – sportowy, E – kolekcjonerski, F – pamiątkowy, G – szkoleniowy, H – sygnalizacja alarmowa (inny). Zgodnie z wzorem legitymacji posiadacza broni „Niniejsza legitymacja uprawnia do nabycia amunicji do broni, na którą wydano pozwolenie, z wyjątkiem kat. E i F”.

Rozporządzenie z 2003 r. zostało wydane na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, zgodnie z którym „Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory: legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni i świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni. Legitymacje i zaświadczenia powinny zawierać dane umożliwiające jednoznaczny identyfikację osoby oraz rodzaju broni”.

W myśl art. 14 ustawy o broni i amunicji „Amunicję można nabywać na podstawie legitymacji posiadacza broni lub świadectwa broni, wyłącznie dla tej broni, która jest określona w legitymacji albo na podstawie świadectwa broni i pisemnego zamówienia podmiotu uprawnionego do nabycia amunicji”.

1.2. Prokurator Generalny uzasadnił wniosek, powołując się na następujące argumenty:

Ustawodawca w art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji upoważnił Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do określenia w drodze rozporządzenia m.in. wzoru legitymacji posiadacza broni, zastrzegając w wytycznych, że legitymacja powinna zawierać dane umożliwiające jednoznaczny identyfikację osoby oraz rodzaju broni. Tym samym ustawodawca upoważnił organ władzy wykonawczej do wydania regulacji o charakterze *stricte* technicznym. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji nie uzyskał żadnych kompetencji do wprowadzenia do rozporządzenia jakichkolwiek ograniczeń w zakresie przyznanych na mocy ustawy o broni i amunicji uprawnień posiadaczy broni. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 14 ustawy o broni i amunicji osoba dysponująca legitymacją posiadacza broni może nabywać, na podstawie tej legitymacji, amunicję do broni określonej w dokumencie.

Zdaniem Prokuratora Generalnego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji ewidentnie przekroczył zakres upoważnienia ustawowego, wprowadzając na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., regulację modyfikującą art. 14 ustawy o broni i amunicji, a mianowicie pozbawiającą posiadacza legitymacji uprawnienia do nabycia amunicji do broni o charakterze kolekcjonerskim lub pamiątkowym. Tym samym zakwestionowane rozporządzenie z 2003 r. narusza także art. 92 ust. 1 Konstytucji.

W opinii Prokuratora Generalnego, kwestionowane rozporządzenie z 2003 r. jest w konsekwencji także rażąco niespójne z ustawą z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 67, poz. 679, ze zm.; dalej: ustawa o działalności w zakresie obrotu amunicją), zgodnie z którą amunicję sprzedaje się osobom fizycznym, przedsiębiorcom oraz innym podmiotom na podstawie m.in. legitymacji posiadacza broni lub świadectwa broni (art. 30 ust. 2 pkt 3 lit. a tej ustawy), a proch strzelniczy i spłonki sprzedaje się osobom, które okażą legitymację posiadacza broni myśliwskiej, sportowej oraz posiadacza broni kolekcjonerskiej (art. 30 ust. 2 pkt 5 tej ustawy).

Co więcej, zakwestionowany wzór legitymacji posiadacza broni, zawarty w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., nie wymienia wśród celów posiadania broni wielokrotnie wskazywanych w ustawie o broni i amunicji rekonstrukcji historycznych, wprowadzając równocześnie cel w postaci sygnalizacji alarmowej (inny).

2. Minister Spraw Wewnętrznych w piśmie z 7 maja 2012 r. zajął stanowisko, że: 1) strona 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., w części zawierającej zapis „Niniejsza legitymacja uprawnia do nabycia amunicji do broni, na którą wydano pozwolenie, z wyjątkiem kat. E i F”, jest niezgodna z art. 14 oraz art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, a tym samym również z art. 92 ust. 1 Konstytucji, natomiast w pozostałej części jest zgodna ze wskazanymi wzorcami; 2) § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r. jest zgodny z art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, a w konsekwencji również z art. 92 ust. 1 Konstytucji, oraz nie jest niezgodny z art. 14 ustawy o broni i amunicji. Powyższe stanowisko zostało uzasadnione z powołaniem następujących argumentów:

2.1. Z ustawy o broni i amunicji wynika, że każdy posiadacz broni zarejestrowanej w jednym z wymienionych w tej ustawie celów, w tym również w celu kolekcjonerskim lub pamiątkowym, ma prawo do nabycia na podstawie legitymacji posiadacza broni amunicji do broni określonej w legitymacji. Tymczasem z zapisu umieszczonego na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., wynika coś wręcz przeciwnego, a mianowicie, że nabycie broni do celów kolekcjonerskich lub pamiątkowych nie uprawnia do nabycia amunicji do takiej broni. Zdaniem Ministra Spraw Wewnętrznych, zapis taki jest zatem sprzeczny z przepisami ustawy o broni i amunicji, a przede wszystkim z art. 14 tej ustawy. Regulacja powyższa, stanowiąc przekroczenie granic upoważnienia ustawowego, jest także niezgodna z art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, na podstawie którego wydane zostało rozporządzenie z 2003 r. Ustawodawca nie zawarł bowiem w ustawie o broni i amunicji upoważnienia do określenia w rozporządzeniu ograniczeń realizacji przyznanych na mocy ustawy uprawnień posiadaczy broni. Niezgodność powyższej regulacji z art. 14 oraz art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji przesądza zarazem o jej sprzeczności z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

2.2. W opinii Ministra Spraw Wewnętrznych, w pozostałym zakresie strona 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., nie narusza wskazanych we wniosku wzorców kontroli. Należy wprawdzie zgodzić się, że w zawartym tam katalogu celów przeznaczenia broni nie wymieniono, określonego w art. 10 ust. 2 pkt 5 ustawy o broni i amunicji, celu w postaci rekonstrukcji historycznych. Brak wskazania we wzorze legitymacji posiadacza broni rekonstrukcji historycznych jako jednego z celów przeznaczenia broni nie stanowi jednak przekroczenia granic upoważnienia ustawowego, podobnie jak umieszczenie we wzorze legitymacji posiadacza broni niewyodrębnionego ustawowo celu w postaci sygnalizacji alarmowej.

2.3. Zdaniem Ministra Spraw Wewnętrznych, to z regulacji umieszczonej na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., a nie z § 1 pkt 1 tego rozporządzenia, wynika ograniczenie w realizacji przez posiadacza broni, który uzyskał pozwolenie na posiadanie broni w celu kolekcjonerskim lub pamiątkowym, upoważnienia do nabywania amunicji. Z § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r. nie sposób wywodzić normy prawnej, która przewidywałaby omówione wyżej ograniczenie w zakresie nabywania amunicji przez posiadacza broni kolekcjonerskiej lub pamiątkowej. Przepis § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r. nie narusza zatem granic upoważnienia ustawowego i nie narusza tym samym ani art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, ani art. 92 ust. 1 Konstytucji. Wskazany we wniosku art. 14 ustawy o broni i amunicji nie jest natomiast adekwatnym wzorcem kontroli w odniesieniu do § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r.

2.4. Minister Spraw Wewnętrznych wniósł jednocześnie o odroczenie, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji, terminu utraty mocy obowiązującej strony 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r. Odroczenie utraty mocy obowiązującej, w przypadku stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności zakwestionowanej regulacji, umożliwiłoby bowiem przygotowanie oraz wydanie stosownej nowelizacji rozporządzenia z 2003 r.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot kontroli.

Prokurator Generalny wniósł o stwierdzenie, że przepis § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni (Dz. U. Nr 225, poz. 2233; dalej: rozporządzenie z 2003 r.), jak również strona 10 w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia – wzoru legitymacji posiadacza broni, są niezgodne z art. 31 ust. 1 oraz art. 14 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r., poz. 576; dalej: ustawa o broni i amunicji), a także z art. 92 ust.1 Konstytucji.

1.1. Zakwestionowany § 1 pkt 1 rozporządzenia z 2003 r. stanowił, że „Ustala się wzór legitymacji posiadacza broni, który określa załącznik nr 1 do rozporządzenia”. Strona 10 w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r. – wzoru legitymacji posiadacza broni – wymieniała po pierwsze cele posiadania broni: A – ochrona osobista, Ao – ochrona osobista z ograniczonym prawem noszenia, Az – ochrona osobista z zakazem noszenia, B – ochrona bezpieczeństwa innych osób i mienia, C – łowiecki, D – sportowy, E – kolekcjonerski, F – pamiątkowy, G – szkoleniowy, H – sygnalizacja alarmowa (inny), oraz po drugie, stanowiła, że „Niniejsza legitymacja uprawnia do nabycia amunicji do broni, na którą wydano pozwolenie, z wyjątkiem kat. E i F”.

1.2. Z uzasadnienia wniosku Prokuratora Generalnego wynika jednoznacznie, że podstawowy zarzut przekroczenia granic upoważnienia ustawowego dotyczy przede wszystkim treści zawartej na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., zgodnie z którą „Niniejsza legitymacja uprawnia do nabycia amunicji do broni, na którą wydano pozwolenie, z wyjątkiem kat. E i F”, tj. broni posiadanej w celu kolekcjonerskim lub pamiątkowym. Zdaniem Prokuratora Generalnego, doszło bowiem nie tylko do uregulowania w rozporządzeniu kwestii, które nie zostały ustawowo przekazane do unormowania w tym akcie normatywnym, ale co więcej, do pozbawienia posiadacza broni przeznaczonej do celów kolekcjonerskich lub pamiątkowych, i to na poziomie aktu wykonawczego, uprawnienia do nabywania amunicji, przyznanego na mocy ustawy o broni i amunicji.

1.3. Prokurator Generalny zarzucił ponadto, że treść strony 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, zawartego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., jest niespójna z ustawą o broni i amunicji, a mianowicie, że wśród celów posiadania broni nie wymienia się wskazanych w ustawie rekonstrukcji historycznych, posługuje się natomiast kategorią sygnalizacji alarmowej.

2. W toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w niniejszej

sprawie nastąpiła zmiana stanu prawnego. Mianowicie doszło do uchylecia z dniem 26 kwietnia 2013 r. zakwestionowanego rozporządzenia z 2003 r. na skutek wejścia w życie nowego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni (Dz. U. poz. 447; dalej: rozporządzenie z 2013 r. lub nowe rozporządzenie). Nowe rozporządzenie w § 1 pkt 1 stanowi, że ustala się wzór legitymacji posiadacza broni, który określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia z 2013 r., wśród celów posiadania broni wymieniono: A – ochrona osobista, B – ochrona osób i mienia, C – łowiecki, D – sportowy, R – rekonstrukcje historyczne, E – kolekcjonerski, G – pamiątkowy, H – szkoleniowy oraz I – inny. Zgodnie z zapisem zawartym na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni „Legitymacja uprawnia do nabycia amunicji do broni określonej w legitymacji”.

2.1. Rozporządzenie z 2013 r. z chwilą wejścia w życie uchyliło i zastąpiło dotychczas obowiązujące rozporządzenie z 2003 r. (§ 5 i § 6 rozporządzenia z 2013 r.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia z 2013 r. zachowują ważność dokumenty wydane według wzorów określonych w załącznikach nr 1-5 do rozporządzenia z 2003 r. Jednak w myśl § 3 rozporządzenia z 2013 r. dopuszcza się dokonywanie poprawek poprzez skreślenia oraz nowe wpisy m.in. w legitymacji posiadacza broni w celu zapewnienia zgodności z wzorami określonymi odpowiednio w załącznikach nr 1-2 do nowego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia z 2013 r. dopuszcza się także wydawanie m.in. legitymacji posiadacza broni według dotychczasowych wzorów określonych w rozporządzeniu z 2003 r. do czasu wyczerpania zapasów, nie dłużej jednak niż przez osiem miesięcy od dnia wejścia w życie nowego rozporządzenia. Jednak w celu zapewnienia zgodności z wzorami określonymi w nowym rozporządzeniu, dopuszcza się dokonywanie poprawek poprzez skreślenia i nowe wpisy.

Poprawki powinny zostać opatrzone pieczęcią i podpisem właściwego organu uprawnionego do wydania takiego dokumentu (§ 2 i § 3 rozporządzenia z 2013 r.).

2.2. Biorąc pod uwagę treść nowego rozporządzenia nie ulega wątpliwości, że doszło do skutecznego wyeliminowania z systemu prawnego zakwestionowanych przez Prokuratora Generalnego treści zawartych na stronie 10 wzoru legitymacji posiadacza broni, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia z 2003 r., pozbawiających posiadacza broni kolekcjonerskiej lub pamiątkowej uprawnienia do nabywania amunicji do takiej broni. Co więcej, aktualna treść legitymacji posiadacza broni, zgodnie z art. 14 ustawy o broni i amunicji, potwierdza uprawnienie do nabycia amunicji do broni określonej w legitymacji. W rozporządzeniu z 2013 r. wyeliminowano też wskazywane przez Prokuratora Generalnego niespójności, wprowadzając kategorie broni, a więc cele jej posiadania (R – rekonstrukcje historyczne oraz I – inne), zgodne z opisanymi w ustawie o broni i amunicji. Nowe rozporządzenie czyni zatem zadość oczekiwaniom Prokuratora Generalnego, nie tylko uchylając zakwestionowane rozporządzenie z 2003 r., ale także wprowadzając w jego miejsce unormowania odpowiadające upoważnieniu zawartemu w ustawie o broni i amunicji.

2.3. Ze względu na formalne uchycenie rozporządzenia z 2003 r., a w konsekwencji także skuteczne usunięcie z porządku prawnego zakwestionowanych przez Prokuratora Generalnego treści normatywnych, rozważenia wymaga dopuszczalność oraz celowość dalszej merytorycznej kontroli w niniejszej sprawie przez Trybunał Konstytucyjny.

3. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego na każdym etapie postępowania niezbędne jest kontrolowanie, czy nie zachodzi któraś z ujemnych przesłanek wydania wyroku, skutkujących obligatoryjnym umorzeniem postępowania (por. np. postanowienia TK z: 21 października 2003 r., sygn. SK 41/02, OTK ZU nr 8/A/2003, poz. 89; 6 lipca 2004 r., sygn. SK 47/03, OTK ZU nr 7/A/2004, poz. 74; 21 marca 2006 r., sygn. SK 58/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 35; 24 października 2006 r., sygn. SK 65/05, OTK ZU nr 9/A/2006, poz. 145 oraz wyrok z 13 lipca 2011 r., sygn. K 10/09, OTK ZU nr 6/A/2011, poz. 56).

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK) Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie, jeżeli akt normatywny w zakwestionowanych zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał. Utrata mocy obowiązującej przez akt normatywny w zakwestionowanym zakresie stanowi zatem obligatoryjną przesłankę umorzenia postępowania przed TK, chyba że zachodzi konieczność „ochrony konstytucyjnych wolności i praw”, o której mowa w art. 39 ust. 3 ustawy o TK.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził jednak, że w niniejszej sprawie art. 39 ust. 3 ustawy o TK nie ma zastosowania.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozporządzenie z 2003 r. w zakwestionowanym przez Prokuratora Generalnego zakresie utraciło moc obowiązującą, należało zatem, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy o TK, umorzyć postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.